

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmerttel levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Péntek Október 9.

197. szám.

Révész Bálint.

A gyászeset megdöbbentő hatása alatt
nem is gondoltunk arra, hogy érdemeiből a
dicsőülthöz méltó koszorút fonva, azzal kö-
ritsük nemes homlokát: néhány száz örök-
zöld mindössze, mit ravatalára busan
leteszünk.

... Hogy a nagy szívek is megszűnnek
dobogni? ! Hogy a nemes eszmék lángoló
lélek sorsa is csak meteorhullás? !

A vágy: tenni, használni, boldogítani,
oly mérhetetlen s az erre adott idő csak muló
pillanat! E pillanatot embertársaink javára
felhasználni, szent eszmék, magasatos ideálok
szolgálatában értékesíteni: adja meg az élet
igazi becsét s irányozza az élet bírálatát.

E szempontból tekintünk végig kidőlt
nemesünk megszokott pályáján s addóunk
névének, hajh! már csak emlékének igaz be-
csülés s nem szűnő hála fájó könyével.

A haza és egyház, tudomány és művelő-
dés, az emberbaráti szeretet s más nemes
erények nemtől fölkeresik az igénytelen
kis predikátori lakot, hogy bucsut vegyenek
hú gyermeküktől s áldást mondjanak a szol-
gálatukban összerokadt hamvakra... „Meg-
könyeztetlen egyik se hagyja!”

Hivatottabbak fogják elmondani, mit
vezetett benne lelke hevélét szerettett egy-
háza, melynek fölvirágoztatásért ifju keble
lángjával, férfiorsa soha nem lankadó kitar-
tásával s még agy napjai nyugalmának is
föláldozásával oly lelkesen munkálkodott.

Mint vezette bölcs révészként a kezére bizott
óriás területű egyházkerület hajóját verő-
fényben, vészes éjben; mint övezte fel dere-
kát ifju harezoként roskadt idején is, ha
egyháza hitéletét veszélyeztetve hitte; mint
hirdette az ígét, mint buzgótt, hogy égett a
szószéken, ha intett, tanított, ha vigasztalt,
ha kért; s hány kétkedő kebel, hány szen-
vedő lélek sötét éjjelét ragyogta be „imád-
ságos lelkek sugarával? !”

Mi itt az emberre, mint a polgári
erények mintaképe akarunk rámutatni.
Egyszerű „polgár család”-ból származott, a
„magyar vallásban” született, meg is maradt
szíve utolsó dobbanásig polgárnak és ma-
gyárnak.

Magyar polgárnak egy drága kincse van:
a hazaszeretet, s ő e kincset féltve
örizte, büszkén mondogta magának. Mikor
megjött „az az izenet”: ifju hitves könye
nem tartotta vissza, hanem ment „előre” s ott
küzdött híven a „lengyel oroszán” hősi sere-
gében. Mikor a „nagyserű halál” lehellete
szertep végé az árva hantokon: imádkozni tan-
senki sem tudott oly buzgón, oly szépen, mint
ő, mikor fölrebegett: „Oh hadd legyen,
Atyánk! e haza ígét földje, hogy a sokat
szenvedett nép siralma forduljon immár öröme
és légyen e hazában nagyok és kicsinynek
egyiránt boldogsága!”

De nemesak imádkozott, ő tett is. Népe
boldogságán híven munkálkodott. Nemesak
hirdette, hogy „elvéssz a nép, mely tudomány
nélkül való”, hanem munkált is a szellemi
haladás terén. Népszerű irodalmi vállalatot
indított meg, melylyel mint uttörő küzdött a
sötétség ellen. Egész írói működésének jelle-
vonása a szellemi színvonal emelésére, a nép
fölvilágosodására irányzott törekvés. A tuda-
mányt szerette s pártolta is, így épen váro-
sunkban ő volt elnöke egy tudományos vándor-
gyűlésnek, melyen irányadó eszmékkel rakott
megnyitó beszédet is tartott.

Társadalmi téren szintén egyike volt a
legkiválóbb alakoknak. Szelíd, mindenkihez
nyíjas, életében s szokásaiban egyszerű s
egyszerűségében mégis imponáló, de egyszers-
mind megnyerő. Békészerető a krisztusi türe-

lemig, s követendő példány főként a felekezeti
türelmesség terén. Még élénken élhet emléke-
zetünkben a benső viszony, mely városunk
immár békésen pihenő két főpapját oly szoro-
san egybefűzte s adott megszívlelendő példát
mindkét részről a hívek seregének s untegy
ujjmutatást a jövő számára, mely intés föl-
merésére vajha hajlandók volnánk „a falakon
belől és — kívül!”

Elete a kötelességteljesítés
megtestesülése. Valódi antik példa e könnyű
lelküességű korban; midőn kiki oly buzgó
meglátni s megítélni azt, a mit meg nem
tett — más. Ő csaknem utolsó percéig szak-
adatlanul dolgozott, kezéből a munkaesze-
közt a halál ütötte ki. Mint a bajnok, ott
rogyott össze a küzdőterén.

Kötelességétől csak egy volt erősebb
benne, — az emberbaráti s o r e t e t, az az
önzetlen, tiszta, salak nélküli, öndeadó sze-
retet, miú csak Isten kiválasztott embereiben
található. Ha minden könyöseppet, mit ő fel-
szárazított, az Isten számba vett; ha minden
sóhaj, melyet ő meghallott, fölhalált az égbe;
ha minden áldás, melyet azok, kikkel valaha
jót tett, poraira szórnaak, Istennél tudva van:
őh akkor neki könnyű lesz az ítélet. Annál
ki „nem áldozatot kíván, csak irgalmasságot!”

Mert az a lélek felebarátierit lobogott,
és lobogott, mint a Mózes csipkebokra; az a
lélek emberszeretben égett el, miú elég a
gyertya, mely önmagát emészt fel, hogy
másoknak világoljon.

... Rídeg, önző embertömeg, kalmár
szellemű nemzedék! az a nemes szív még
poraiban is melegebb, mint a tiéd fendobog-
tában. Vess le saruidat, zarandokolj el holt-
testéhez, a szeretet napja ragyog ott, talán
egy szikra lelkebe pattan s az elég, hogy
lángba borítsa azt s akkor kidőlt nemesünk
nem élt a földön hiába.

Megfagyott kezéből kihullott a fáklja,
a szeretet lobogó fáklja... Ne hagyjuk
a porban, gyűjük azt fel onnét, világoljunk
vele az utánunk jövő nemzedéknek, mint ő
tette nekünk. E fáklja bevilágít — az örökké-
valóságba!

... Nem fűzhetünk érdemeiből hoz-
zad méltó koszorút, Dicső! de e néhány száz
örökzöld e t leteszünk sírodra. Elenyészik
ez ott a diszvirágok közt, de nem fog köztök
szégyenkezni, mert ezen is ragyog egy drága
gyöngy: — a szeretet könye!

Kiss Ferenc.

Az utolsó órák.

A boldogult püspök évek óta gyöngél-
kedett. Egy borzasztó betegség támadta meg:
hátgerincz sorvadás, mely ellen nem talált
gyógyszert és ez lassan végezte nála ördöklő
munkáját míg végre szívzélhűdés alakjában ki-
kötötte nemes életének világát. Körülbelül 3
éve, hogy lakását is alig hagyhatta el, hogy
nem végezhette a neki oly kedves papi szol-
gálatot, hogy nem elnökösödhetett egyház-
kerülete közgyűlésein. — De azért soha sem
szűnt meg vinni a püspöki kormányzást, már
amennyire ezt szobájából tehette. Mert elméje,
jókedélye csak oly friss és eleven volt, mint
annak előtte. Szerette a társaságot most is
és mindig szívesen fogadta, ha jó barátai,
tisztelői házában meglátogatták. Még a mult
hó végén tartott egyházkerületi közgyűlés
alkalmával is szűkebb körű ebédnél látta a
közgyűlés néhány tagját. Csak lábai tagad-
ták meg a szolgálatot s az utolsó időkben
már képtelen volt a járásra, szobájában is
csak mások segítségével változtathatta helyét.
Négy napja, hogy egészen ágyba szegzete
betegsége és csak tegnapelőtt fordult álla-
pota válságossá. Házi orvosa, régi jó barátja
Dr. Török József, dr. Ujfalussy József és dr. Csikós Sándorral consiliumo-
kat tartottak felette. De már nem tartóztat-
hatták fel a halál közeledését.

Ágya fölött virrasztott hű szerető neje
Medgyaszay Julianna urnő és nővére
Vass Pálné asszony. Ejjel csendesen kérte
nejét, hogy fogja meg a kezét. Reggel több-

szőr pipát kért, mert szenvedélyes dohányos
volt; többször meggyújtották neki, de nem
tudta már szivni. 6—9 óra között beállott az
fogónia és tartott délutánig. Nagymérvű hűr-
gés fogta el, 12 óra tájban megszűnt a hűrgés
és úgy látszott, hogy jobban érzi magát; a
lélegzetet könnyen szedte. Ágya körül állot-
tak neje és nővéren kívül Tóth Sámuel,
Thót Ferencz, Kovács János tanár, Buzás
Pál, Bodossy Pál, Medgyaszay Sámuel, Dezső
és Miklós rokonai, Balogh József káplánja.

Utóbbiak kivonultak a haldokló szobá-
jából. De kevés idő múlva Vass Pálné sirv-
jün ki onnan s alig tudja elmondani, hogy:
vége, vége, meghalt. Neje átkarolva tartotta,
a halottat. — aki utóljára háromszor erősen
felhűrgött, aztán ránézett nejeire és szótlan
feléje nyújtotta kezét... és nemes
szíve utolsó dobant...
A halált az áthivott dr. Török József
konstatálta.

A gyászesetről ma táviratilag és levél-
ben értesítette a püspöki iroda az esperesi
és gondnoki kart, valamint a testvér egy-
házkerületek fejeit. Vályi János főgondnokot,
előnk tárát már ma délelőtt várták akivel
még tegnap tudatták a leverő hírt. Hasonló-
képen értesíteni fogják a püspök haláláról
Csáky Albin gróf közoktatásügyi minisztert,
egyszersmind tudatják vele, hogy a püspöki
teendőket ideiglenesen Kiss Aron porcsal-
mai lelkész, szatmári esperes fogja végezni.

A temetés előre láthatólag jelen lesz
a hazai református világ legtöbb kitűnősége,
Báró Vay Miklós koronaőr a főrendiház
elnöke és a tisztánimeni egyházkerület
főgondnoka, valamint Tiszai Kálmán a
dunáninnyi egyházkerület főgondnoka, kik tá-
viratilag már az éjjel tudakozódtak a teme-
tés idejéről.

A boldogult özvegye a nagytemplomban
elmondandó oratio tartására a püspöki karból
Szász Domokos erdélyi püspököt választ-
ta és kérte föl, aki azonban nem lévén
Kolozsváron még nem válaszolhatott. Titkára
utánna küldötte a táviratot Budapestre. Az
özvegynek kívánsága az is, hogy miután bol-
dogult férje nagyon szerette Balogh Ferencz
hitanárt, bucsu beszédet tartson a koporsó
felett. — Ez iránt azonban még nem történt
intézkedés.

A főiskolai tanári kar tegnap este érte-
kezletet tartott s azon elhatározta, hogy az
özvegyhez részvétárat intéz; a kollegiumot
ért nagy veszteségről gyászlapot ad ki; gon-
doskodik róla, hogy a ravatal körül a főiskolai
ifjuság díszőrséget álljon, a temetésnél pedig
a rendfenntartásban közreműködjen; továbbá
külön is leróni akarván főgondnoka iránti
kegyeletét, holnap az egész tanári kar és a
tanuló ifjuság testületileg megjelenik a rava-
tálnál, azt megkoszorúzza és a főiskolai kántus
egy gyászdalt énekel.

Értekezlet a temetés ügyében.

Szomorú feladatra gyűltek össze tegnap este 5
órák a gyülekezetnek vénei, a kollegiumnak
tanító mesterei, hogy a boldogult főpásztor
és a kollegium főgondnokának temetése föl-
tanácskoznak.

A lelkészeket, presbitereket Némethy
Lajos legidősebb lelkész és Szűcs István fő-
gondnok, a tanárokat dr. Bazonyi Lajos akad.
igazgató hívták össze közös értekezletre.

Valami boros, nehéz hangulat ült a ta-
nácskozó teremben. Ilyen fájdalmas szomorú
eset nem foglalkoztatta még ebben a teremben
a szíveket és elméket.

Jelen voltak az értekezleten: Szűcs Ist-
ván, Némethy Lajos, Kiss Albert, Könyves Tóth
Kálmán, Dicsőffy József, Tóth Sámuel, Balogh
Ferencz, Csiky Lajos, Gréssy Kálmán, Ba-
zonyi Lajos, Könyves Tóth Antal, Liszka
Nándor, Mészáros József, Csanak József, Orosz
István, Györy Elek, Dóczy József, Dr. Öreg
János, Karai Sándor, K. Kis József, Elek
Lajos, Tüdös János, Kovács János tanár, Dr.
Karsa István, Alföldy Gábor, Erdős József,
Szabó József városi főszámvevő, Dr. Szikszai
Szabó József, Szőke János, Sass Béla, Lada
Sándor, Salánky Ferencz, Jeney Miklós, Otró-
kosi Vég János, Joó István, Dr. Kovács
Sándor, Sinka Sándor, Buzás Pál, Dr. Török
József, Hódy Béla és Somogyi Pál mint
jegyző.

Szűcs István főgondnok, a boldogultnak
elnöksága nyitotta meg az értekezletet. Resz-

ketett a hangja, könybe borultak szemei,
amikor jelentette, amit már mindenki tudott,
hogy lehullott a mi fejünknek a koronája. —
Aztán megleghangon emlékezett meg az al-
hunyt főpásztorának érdemeiről, melyeket mint
lelkész a debreczeni egyház, mint püspök a
debreczeni kollegium, a tisztántuli egyházke-
rület, az egyszetemes magyar ref. egyház javá-
nak, felvirágzásának munkálásával szerzett.

Somogyi Pál terjesztette elő, a temetést
illetőleg mik volnának az értekezlet által
megállapítandók. — Többek felszólalása után
következőben történt megállapodás:

Javasoltatni fog a szombatn d. e. ősz-
szehivandó presbiteri közgyűlésnek, hogy az
özvegy előtt a debreczeni nagy egyház nevé-
ben legmélyebb részvétet fejezze ki s emlékét
jegyzőkönyvben örökítse meg.

A püspököt az egyház mint az egyház-
nak 36 éven keresztül szerettett lelki pásztor-
rát, a maga hallottjainak kívánja tekintetni;
ezért temetését ő rendezi és a temetés költ-
séget viseli.

A halál esetről gyászjelentést fog ki-
adni és azt nem csak helyben küldözi szét;
hanem megküldi a tisztántuli egyházkerület
valamennyi gyülekezetének, valamint a ma-
gyarországi ref. egyházi főhatóságoknak.

Miután az özvegy belegeylik, hogy a
boldogult ravatalra akár a kollegiumban akár
a nagytemplomban helyeztesse, a r a v a t a l
a k o l l e g i u m d i s z t e r t e m é b e n (ahol
1881-ben az alkotmányozó zsinat tartott) ál-
l i t t a t i k f e l.

Az esperesek és egyházmegyei gondno-
koknak meghívása az egyházkerületnek na-
gyatik fenn. A debreczeni egyh. megye espe-
resének azonban az egyház azonnal jelentést
tesz a gyászesetről. A városi hatóságot szin-
tén külön értesítik.

A boldogult püspöknek végakarata lé-
vén, hogy mint Kálmán egyszerű halotti szer-
tartással temessék el, ezen ohaját az egy-
ház tiszteletben tartja és a temetést minden
felesleges külső pompától menten fogja rendezni.
A halott felett nem mondanak predika-
ciót, hanem csak egy orációt a nagy tem-
plomban és egy rövid imát a sírnál, mielőtt
drága tetemétől végképen megválának.

A temetési szertartás végzésére a bol-
dogultnak valamelyik püspök társát kéri fel,
ámbar a tisztántuli egyházkerületben az volna
a hagyományos szokás, hogy a püspököt a
logközelebb lakó esperes temesse. De az egy-
ház ragaszkodik boldogult püspöke kívánsá-
gához. — Hogy melyik püspököt
kérjék föl, azt az özvegy vá-
lasztásától teszik függővé.

A sírnál mondandó imádság tartására
Szerelemey József h. bűszörményi lelkész,
alsó-szabolcs-hajduvidéki esperest kéri fel.

A temetés idejéről vasár-
nap délelőtti tüzét kéri ki. A
temetés 1/11 órakor kezdődik.
Ezért aznap délelőtt a rendes isteni tiszteletet
a nagytemplomban nem tartják meg; a többi-
ben igen.

A ravatal felett a főiskolai felsőbb ta-
nuló ifjuság díszőrséget áll. Az ifjuság tovább
közre fog működni a temetésnél a rend fenntar-
tartásában. — A főiskolai énekar pedig
gyászdalokat énekel.

A harangok a temetés napjára naponta
kétszer az összes templomokban meghuzatnak
d. e. 11, d. u. 5 órák.

A temetés egyéb részleteinek megállá-
pítására, valamint a temetés rendezésére bi-
zottságot alakítottak, a melynek tagjai
Szűcs István elnökle alatt Némethy La-
jos, Kiss Albert, Beke Mihály, dr. Medve
Kálmán és Somogyi Pál.

Az értekezlet ezeket elhatározván,
véget ért.

Az elhunyt életéből.

A Gondviseléstől két izhen is keményen
sújtott férfinak — mikor családi életének leg-
szébb örömeitől fosztá meg őt és hitvesét a
sors — ha nem is egészen, hogy a gyermek-
szeretet pótolni tudta volna, de sok kárpolitást,
nagy vigasztalást és igazi boldogságot nyuj-
tott az a szeretet, melylyel iránta a lelkész,
a püspök, a jó barát és az ember iránt hívei
tisztelőinek nagy sokasága, a kormányzására
bizott hatalmas nagy egyházkerület valamennyi
tagja eltelve volt.

Ennek az igaz szeretetnek kifolyása volt
az a megható, családias ünnepély is, melyet
ezelőtt őt esztendővel a főiskola tanárai és a
főiskola ifjusága rendeztek neki a kollegium

főgondnokának abból az alkalomból, hogy megérte életének 70. dik évét.

Oh hogy is nem teljesültek be azok a szívvel fakadó jó kívánságok, amelyeket akkor régi hű barátja Thót Ferenc, még akkor tanár a kollegiumban ezekkel a szavakkal fejezett ki.

„Majd ha aztán, szeretve tisztelt barátom! neked a Kegyelmes Isten kedves jó néddel együtt a nyolcvan évét is megadja elérned az lesz egyszer az ünnepély, az lesz az igazi jubileum. Valamint ugyanis jelenben he tve n éves korod ünnepélyével lelkészesség harmincz éves korszaka csaknem a nap ugyanazonosságáig összetalálkozik: úgy majd akkor, — nyolcvan éves jubileumoddal összeesve, püspökséged huszonöt éves lelki pártorkodásod negyven éves jubileumát, — egyszerűen arany menyegzőtököt ünneplitek és ünneplik meg barátaitok és tisztelőitek fényesen!

Csak négy év hiányzott, hogy ezt a négyszeres jubileumot megünnepelhetted volna Révész Bálint, a debreczeni egyház, a tisztán túli kerület, a magyar protestantizmus, meg a liberalisan érző Magyarország.

Révész Bálintról és Révész Bálintnak mondotta ugyanezen ünnepély alkalmával a tanári kar szónoka Csiky Lajos ezeket a jellemző szavakat.

„Ki köznapon és vasárnapon azzal a boldogító tudattal ébredhet föl és nyughatik álmaiba, hogy edes Szónoknak legutólabbi pontjain is az a tűz ég, melyet ihletett perceiben ő gyújtott meg az Urnak oltárán: templomainkból épen úgy mint a magános szíveknek titkos kamarájából az ő lelkének gondolatai szállanak ég felé.”

A püspököt, a szilárd főpásport, a cselekvő, harcra kész vezért jellemezte, mikor így szólott a szónok:

„Egyházunk az elnyomottság gyötrelmes állapotában vergődött; a kényuralom elakarta venni azt a mi drága birtokunkat, mely fundamentumát képezte a mi Sionunknak. Az élete erejének teljességében lévő Révész Bálint ott állott a hajó kormányosi mellett, s kifejezett mellet daczolt a zúgó viharokkal. Itt ezen teremben, hol nagy és lélekemelő jelenetek között egyházunk egységbe forrt össze, főtiszteletűség — mint egyik bölcs tanácsadó, — törvényt hozó szerepelt s az, ki ifjú férfikora tavaszán a hazáért, a haza függetlenségéért szállt síkra, ki férfikora nyarán egyházának alkotmányát védte nagy s nemes csatában, az. Főtiszteletűség megérte, hogy ma életének özsze hajló napjaiban, a haza polgári és más felekezeti nagyjaival mint törvényhozó oda működhetik, hogy e mi drága hazánkban semmi se történhessék többé egyházunkról, mi rólunk „de nobis sinenobis”.

Csak még egyet idéznék fel a jubileum emlékeiből, abból az alkalomból írott ihletett költeménynek négy legszebb versszakát.

„Múltadba mint tükörbe néz szemünk,
— E hetven év nagy dolgokat beszélhet —
... Néped felett im' felhők tornyosulnak,
S az oltár füstje hanczi füstbe szédel,
Lelkünkkel e csaták zajába járulunk:
S „az Ur szavával” Téged ott találunk!

... S jön Jeruzsálem szörnyű pusztulása,
Es jönnek a magyar Sionra vészek...
De im' a kik az oltár körülállják,
Az Ur szolgái, érte h a l u i készek.
Kardjuk a név, ki „erős vár” minékünk,
S Te ott közöttünk, fénylő büszkeségünk.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Re c z i p e.

(A férj megírja, az asszony beveszi, az unokák meggyógyulnak. — Regény két fejezetben.)

I
Kümmel Eduárd ur olyan nyugodtan élt, mint a milyen nyugodtan olyan ember élhet, a kinek a háta mögött a „Felkelő naphoz” kitűnő forgalmu s előkelően felszerelt divatárú üzlet áll, amely mellett egyéb gondja nincsen, mint nap nap mellett megolvasni egy rakás bankót s félretenni a felét a tiszta jövedelemnek. Emellett nyugalmát, nagyban elősegítette kétszáz ezer forint plus, a mely az első hazainál volt félretéve — öreg napjaira.

Öregségről azonban nála még szó sem lehetett. Hisz alig volt több ötvennél. Volt már egy menyecske-lánya is, kinek kegyelméből két szép unokát ringathatott volna téréin s volt egy nagy ostar jogász fia, a kinek bálelnöki méltósága minden esztendőben pár száz forintba került. Ha ezek nem hirdették volna a gyorsan futó időt, Kümmel ur legény számba is elment volna.

El.
Igy azonban kissé genant dolog a gavalért jászani ifju hölgyek előtt, kik között akad malicozius is, ki megkérdezi:

— Hogy van a kis unokája?
Kümmel ur szonban talált végre egy olyan neiv, kedves, fölséges kis hölgyet, aki nemcsak hogy e gonosz kérdéssel nem suttotta agyon, de sőt midőn a brüsszeli finom csipkét kinálgatva ujjai véletlenül összetalálkoztak, filig pirult. Mikor pedig Kümmel ur hamis czélzásokat tett, lesütötte sze-

Es nem csak ott!... Ki tudná számba venni, hány elhagyott szív titkos rejt kében? Hány a szegény, ki özvegybánatában, Vetsél viraszt a néma csendes éjben. Oh hány didergőt melegítsz Te által Imádságos lelkednek sugarával!

Törékeny oszlop mért beszélne rólad?
Lelked neved örökre fent világol?
Van oszlopod, törhetlen, égig érő
M e g k ö n y e b b ű l t s z i v e k n e k s ó h a j á b ó l.
Melyből a Jákób lajtorjája támad,
Járt ut, a vigasz fényes angyalának,
(Szaboloska M.)

Révész Bálint 41-dik pü-pöke volt a tiszántúli egyházkerületnek és 21-dik debreczeni lelkész aki püspökséget viselt; a legelső elődje a püspöki széknél Hevesi Mihály szatmári lelkész volt 1551-ben és az első lelkész, akit a Cistibiscana superintendencia debreczeni predikátorok közül választott superintendensé a nagy Mélius Péter volt, Debreczen Kálmán János. — Révész Bálint nemcsak a Mélius székeben ült, de ugyanazon a történelmi nevezetességű helyen is lakott és halt meg, ahol egykor Mélius Péter parochiája állott. E püspöki hivatalnak legnevesebb viselői voltak 340 év alatt Mélius Péter, Károli Péter, Gónczi Fabricius György, Hadasi Lukács, Molnár Nyilas István, Thorma P. István, Kocsis Csörgő János, Szilágyi Sámuel, Sinay Miklós, Buday Esias, Szaboloszló Pap István

A negyvenegy előd közül csak egy viselte tovább püspöki tisztét mint Révész Bálint, Zoványi P. György zilahi lelkész, aki 29 évig püspökségek között 1728-tól 1763-ig; Szilágyi Sámuel 1765-től 1785-ig 20 évig viselte, épen úgy mint a ravatalon fekvő Révész Bálint.

Gyászjelentések.

Az elhunyt családja a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalomtól áthatva tudatja az igazi hű s szerető férjnek, a legjobb testvérnek és rokonnak Révész Bálint a debreczeni ev. reform. egyház egyik lelkészpáterének, a tiszántúli ev. reform. egyházkerület püspökének, főrendiházi tagnak, hosszas gyengélkedés után, folyó hó 8-án délután 2 és fél órakor, életének 76. dik, boldog házasságának 36. dik, püspökségének 21. dik évében történt csendes elhunytát. Az Urban elhunyt drága halottunk gyász-ravatala a főiskola dísztermében 10 kén állittatik fel, honnan e hó 11-kén délelőtt 10 és fél órakor fog porsátora, a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után, a Czegléd-utcai sírkertben, a családi sírboltban csendes nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességét a bánatunkban osztozó rokonainkat, szerető gyülekezete tagjait, általában a nagy közönséget fájdalmas szívvél meghívjuk. Debreczen, 1891. október hó 9-én. A család életében mindent elveszített bánatos özvegye: Révész Bálintné, Medgyaszay Juliánna; testvérei s rokonai nevében is. Testvére: Révész Sára, Öz. Vass Pálné; gyermekei s unokái nevében; Régebben elhalt nőtestvéreinek gyermeke: Bihari Lászlóné, Komáromi Zsuzsanna. Aldott legyen emlékeztető!

A presbiterium pedig a következők: Mely fájdalommal jelentjük Révész Bálint a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspökének egyházunk 36 év óta apostoli buzgósága szerett lelkészének, királyi tanácsos és főrendiházi tagnak f. évi október 8-án délután 1/2 3 órakor hosszas gyengélkedés után, 76 éves korában történt elhunytát. A boldogult hült

meit. Mikor pedig e szemeket is fölemelte és Kümmel ur aranykeretes zwickerné annak savószinű szemét a magáéba mélyedni érezte, kiállotta e falánk tekintetét mosolygás nélkül. Es nem kérdezte:

— Hogy van a kis unokája?
A hölgy művelt volt, ide, mint a hamvas baraczk és szerette az elegáns toilettet, a brüsszeli finom csipkét. Es szegény volt. A mama penziója kevés volt, Kümmel ur számlája nőttön-nőtt.

Kümmel ur sohasem kért pénzt, sohasem kérte, hogy az özvegy örnagyné mamája tudomásával vásárolgat-e a bájos Eliz; mert ő meg gazdag volt és szerette, igen, — mit tagadnók, hisz úgy is kiviláglik, szerette, megszerette a szép Elizt.

Kümmel Olivér épen hatodszor lett már bálelnökké kiáltva ki (vén kozák volt) az egyetemi ifuság által, mikor azt a lesújtó hírt veszi, hogy otthon a legtrissabb újság az, hogy a papa házassodik és elveszi Galgóczy Eliz kisasszonyt, ugyanaazt a szép, hisz szöke hölgyet, a kibe ő husz verset írt már, de egyet se mert még kezéhez juttatni. Lám: a papa, a papa sokkal ügyesebb gavallér.

Nosza Olivér ur rögtön rohant a vasútállomáshoz és indult baza. Otthon a papát ebédutáni pongyolában a fekete kávé mellett találta s rárohant. Rárohant, mint a kánya az apró gyepi csirkére, vérszomjasan, kegyetlenül.

— Apa, megboldondultál, te házassodol?
Kümmel ur flegmaticze hörpintett és foghegyről felelt:

— Ha te megboldondulsz egy esztendőben tiszszér, miért ne boldondulhatnék én meg tíz esztendőben egyszer. Tíz éve, hogy a drága Susanne, a hű hitves elhunyt... Tíz éve, éppen most. Kümmel ur, hogy kö-

tetemei a főiskola dísztermében tétetnek ki gyászravatalra s onnan f. évi október hó 11-kén délelőtt 1/2 11 órakor a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után, a Czegléd-utcai sírkertben tétetnek le nyugalomra. Mely végtisztességét a egyház bánatos híveit és a nagy közönséget fájdalmas érzséssel meghívjuk. Debreczen, 1891. október 8. A debreczeni ev. ref. egyház nevében a presbiterium.

A halott a Hatvan-utca és Egyházter sarkán lévő lelkési lakás-szak nagytemplom felől eső egyik szobájában nyugszik, díszes üvegfedélű koporsóban, melyet már ma délután légmenesen lezárnak. A ravaltat ma este 6 órakor állítják fel a kollegium dísztermében. A néhai püspököt az általa emelt sírboltba helyezik örök nyugalomra, a czeglédutcai temetőben, ahol elődje Balogh Péter és a debreczeni egyháznak annyi jelese pihe, ahol az ő két szép gyönyörűsége: fia és leánya is alusszák siri álmukat.

A mély bánatba merült özvegynek számosan tettek látogatást, részvétöket fejezték ki az őt ért nagy veszteség fölött. Simonffy Imre polgármester már ma intézkedett, hogy a város közönsége nevében díszes koszorú a város színeit viselő szalagossal helyettesítse a ravatalra. A polgármester ur is sietett részvétét fejezni ki az özvegynek.

Az egyházkerületi közgyűlésnek Debreczenben lakó tagjai ma d. u. értekezletet tartanak a haláleset által szükségessé mutatkozó teendők tárgyában. Vályi János főgondnok elnököl ha ugyan addig megérkezik.

Az általános gyászt, melybe Révész Bálint halála borította egész Debreczent, igazolja az is, hogy ma számos magánháza is kintitették a fekete zászlót és hogy d. e. a r. kath. templom harangjait is meghúzták, valamiképen Huzly Károly prépost plebánust annak idején a ref. templomok harangjai is elsiratták.

Vályi János főgondnok ma délnél már ideérkezett. Szász Domokos püspök is választott a felhívásra, de nem határozottan. Előbb a temetés részleteit kéri vele közölni. Tóth Sámuel egyh. kerületi főjegyző ezt rögtön táviratilag meg is cselekedte.

Kétségtelennek kell azonban tekintenünk, hogy Szász Domokos, a kit a boldogult igatott be püspöki hivatalába, elfogadja a megbízást.

Grf Szapáry beszéde.

— Jászberényben a mérsékelt ellenzék vezére gr. Apponyi Albert választói előtt beszámoló beszéde közt gorbombán s méltatlanul személyeskedvén a miniszterelnökkel, ünneplésesen kitzúta a harzi zászlót a többségben levő párt megdöntésére s a zászló alá hatalmas teli hangon hitta meg az uralkodó többség valamennyi ellenfelét, kivált a szélsőbalt, annak számára fegyverbarátságát felajánlta s hogy ajánlkozásának sikert biztosítson, egy zokszóval sem érinté annak a parlamentararis rendszert alapjában rongáló obstruccionalis, — a többség törvényes hatalmát a kisebbség agyonbeszélési terrorizmusával megtörni kívánó — hadjáratát, s oly jelszavakat használt az általa

nyeit fölfogja, szemé elé vette a fekete kávé abroszt.

— Na papa halod a te tizesztendei egy boldonságod többé kerül nekem, mint az én tiz esztendei száz boldonságom került neked, ordítá Kümmel Olivér s a két kezelt így, ilyen formán... a hüvelyk ujjaival lefele fordítva s a többi ujjakkal fölele... a a homloka felé helyezte s azzal szörnyű megvetéssel végig mérve az apját, elchachirozott.

Kümmel Eduárd ur jó apa volt s még jobb nagyapa. Eltűrtte, hogy a fia végig mérje lesújtó pillantásával, eltűrtte hogy az unokái nyelvet öltsenek reá és két hónapra mégis meghívta őket a lakadalmára. Persze, hogy azok nem mentek el.

II.
Kümmel Eduárd urnak most már nem hiányzott volna semmi a boldogságából. Fényesen berendezett ur lakásában aranyos kis felesége puha karjával, forró csókjával fogadta mindennap.

Délután fényes fogatán bekoosította a várost s szép fiatal felesége mellett fogadta a hódolatteljes köszöntéseket.

Este a színházi páholyban ült a ragyogó szép asszonyka mellett s majd hanyatt vágódott a feléjük irányzott látesövek szikrázó kalibereitől.

Eliz szép volt; szebb mint valaha. A brüsszeli csipkékénél vakítóbb fehér nyaka, a gyémántos nyakéknél szikrázóbb volt fekete szemé...

Egy délután aztán Kümmel ur egyet gondolt, vagy az is lehet, hogy több délután érlelte meg benne ez elhatározást: de az egyre megy. Egyet gondolt s azt mondta a szép Eliznek;

követelt nemzeti politika tekintetében, melyek az 1867-ki kiegyezés megbolygatását föltételezik, s melyek ennélfogva csak az a kiegyezés megbuktatásáa törő szélsőbalt közjogi ellenzék előtt lehetnek kívánatosak.

E beszédnek személyeskedő része önmagát itélvén el, az ugyan nem, de az egésznek tartalma igen is kötelességévé tette a többség vezérének, hogy a nemzetet a csillogó frázisok által való esetleges félrevezetéstől megóvni s azon illetékes és nyomatékos feleletet adjon. Meg is adta azt mindjárt a szabadelvű párt első értekezletén. Élethalál-harcra kihívás levén Apponyi beszéde a többség s a belőle származott kormány ellen, teljese helyén való s indokolt volt azon könyörtelen kritika, melylyel gr. Szapáry Apponyinak politikai egyéniségét husz éves politikai pályájának élesen megvilágító rajzában feltüntetette. Miután a rajz igazságos volt, csak egyedül Apponyi az oka, hogy az rá nézve teljesen lesújtó megsemmisítő hatású volt. Kimutatta, hogy az, ki a nemzet jelenlegi vezérelétről oly kicsinylőleg uyilatkozik, ki a mostani többségről a nemzet aspirációinak, vágyainak, törekvéseinek igazi képviselőségét megtagadja, s magának a vezérszerepet követelni merész, egész multja által desavonálva van mind a többség s kormány elítélésének, mind pedig az irányadó hatalom utáni vágyakozásának jogosultságát illetőleg. A miniszterelnök beszéde kimutatta, hogy Apponyi politikai működése csak a következtelenségben volt következetes, hogy abban egymást érik az egy más tökéletesen megsemmisítő ellenmondások. Kifejtette, hogy Apponyi husz év alatt sem vett részt semmi alkotáásban, sem a gazdasági, sem az egyesületi, sem a társadalmi, sem a művelődési érdekek körül nem tett semmit. Mig Tisza volt elnök, azt ostromolta, most pedig magasztalja, mint közigazgatás — államcsináló csak nehány hét előtt is elkésredetten harcolt a szélsőbalt ellen, s most meg annak tömjénez s avval kíván szövetkezni; kimutatta, hogy Apponyi tehát szerencsésen eljátszotta az államférfiú tekintélyt s nem számít a politikában többé.

Élesen tiltakozott gr. Szapáry azou állítás ellen, mintha a többségnek egész programja s célja csak az önfentartás volna, hangsúlyozá ennek fő programjait, a pénzügyi egyensúly fenntartását, a szükséges reformok létesítését — köztük első sorban a közigazgatási törvény s a vele kapcsolatos törvények létrehozását, mint a program leglényegesebb részét, a közigazgatási ügyek fejlesztését, mint a nemzet s a magyar állam megerősödésének legfontosabb s legnagyobb sulyt képező biztosítékait s élesen elítélte azon visszaéléseket, melyeket Apponyi s hívei

— Mától fogva nem megyünk kocsikázni. Mától fogva nem megyünk a színházba. Mától fogva te is, én is itthon fogunk ülni, mert én nem azért vettelek el, hogy az egész világ bolonduljon utánad, elég, ha én bolondulok... elég, ha én szeretlek!
Erre Eliz pajkosan meglökte a Kümmel Eduárd urnak ölébe hajtott kopasz fejét s felkaczagott ezüst csengésű hangjának egész hangulatján és most már ő kérdezte azt tőle, amint egykor Olivér fia kérdezett:

— Megboldondult?!
Kümmel ur komolyan erősítette, hogy ő nem boldondult meg; de Eliz, a szép Eliz nem hitte el neki,

De csak hamar be kellett látania, hogy Kümmel Eduárd ur az az ember, a ki jól meggondolja, hogy mit b. szél, de aztán úgy így cselekszik.

Neki feküdt az üzlet-könyveknek s olyan rideg kereskedő lett belőle, mint volt előtt; a szép asszonynak pedig volt módjában otthon tele sirni a finom batizkendőket. Egyedüli mulatsága abból állott, hogy odaült a fényes lakás utcai szobájába s az ablakból nézte asszomuan az utcán nyüzsgő embereket, hogy lótnak futnak, hogy török magukat egy darab kenyér után. Bezzeg neki megvan mindene. Fényes termek, ragyogó ékszerek, a ruhái a legújabb divat szerint, dus asztal, gondnökküli élel. S kezdte irigyelni azokat az embereket a kinek még a napi kenyértük sincsen. Egy magas halványarcu, barua fiatal ember tűnt fel neki, ki naponként délnél es délután ott ment el ablaka alatt; barua, merengő szemével hosszan megbámulta s szép asszonyt és aztán csaknem szemben

a nemzeti alatt üznek.

E jelszavatosak, s a szólóak, azé met szerzet szavakkal ü bünös és v Kimutatta, l egyezést ost a vizet, épp pai viszonyo zt csak a dynastiához való föltéti csak meg harok csapk

Kimut jelszavai a n sa monarchi re s vizslyt európai dol nek csak, k s a jelen v zeti politika gazdasági és az egye ország fejlő tersége áll a nemzet p tátis korm tekintélyene

A több helyeslévé tióját, mely hogy az o hasonló fog gadtatás f ambitiói te időre, de vezér, ki a ennek megá szövetséges is tehetsége akar vitatni len arra, k zésére irány igényelhesse

— Lapi ban is megir is meg fog j lékeltünk a fejében adtu eszejétől meg a három szá — Érte érdekekben. A tuk: T. cz. kedelmi Mini rendelete ért helyi érdekü dely megada kövételül zett vasut m Mindanyunk testítése, s ig mét, szivesk

lakásukkal e s ott tért be és hosszan t felé...

Ki le... Az asszony tudni azt, M megfelelő r Egyse gött állott merengő sz érdeklődése arczára.

Kümmel — Ki szemtelenül A fölté fel a férj-tig — Mit szony ajkbig — Meg Érti? — Tal ablakból lejt — Lát ismrettségek

Az ass sokkal fiatal legyen, naiv — Ho — Mi he nem tu beszédesebb retlenül is a nő egyze val, vagy z éppen abban köföz az at és kezdték jön a többi

a nemzeti eszmék hangzatos jelszavai alatt üznek.

E jelszavak a magyar fülnek hangzatosak, s Apponyi kortesbeszédei ékes-szólók, azért gr. Szapáry hazafias érde- met szerzett magának, minőn az a jel- szavakkal üzött ékeshangu korteskedések bűnös és veszélyes voltára rámutatott. Kimutatta, hogy Apponyi az 1867-es ki- egyezést ostromló szélsőbal malmára hajtja a vizet, éppen a mostani veszélyes euró- pai viszonyok közt, mikor a magyar nem- zet csak az egyetértő összetartásban, a dynastiához s az 1867-ki államkapocshoz való föltétlen ragaszkodásban találhatja csak meg a mentőhorgonyt a közeli vi- harok csapkodásai közt!

Kimutatta, hogy Apponyi korteskedő jelszavai a nemzeti politikáról, a dynastiáról s a monarchia másik felével egyenletlenség- re s vizállyra s avval a nemzet erejének, európai dolgának gyöngyítésére vezethet- nek csak, kimutatta hogy az az igazi s a jelen viszonyoknak megfelelő nem-zeti politika, mely az ország politikai gazdasági, közművelődési megerősödésén és az egység létrehozásán dolgozik s ez ország fejlődését nem akadályozza esz- terséges államjogi vizállyok szításával s a nemzet palladiumát képező parlamen- tális kormányrendszernek a parlament tekintélyének aláásával.

A többségi párt kitörő lelkesedések helyesléssel fogadta vezérének enuntia- tióját, melyről meg vagyok győződve, hogy az ország polgársága részéről is hasonló fogadtatásra fog találni. E fogadtatás beharangoz Apponyi uralmi ambíciói teljesedésének nagyon hosszú időre, de hát hiába: az oly elienzéki vezér, ki a közjogi alapon áll, s mégis ennek megátalkodott ellenségéi közt keresi szövetségeseit, bármily fényesek legyenek is tehetségei — melyeket tőle el nem akar vitatni senki — mégis még éret- lenen arra, hogy a nemzet sorsának inté- zésére irányadást gyakorló hatalmi állást igényelhesse.

Napi hírek.

Lapunk, mint már tegnapi számunk- ban is megírtuk, máttól kezdve pénteken is meg fog jelenni, „Vasárnap” című mel- léletünket azonban, melyet a péntéki szám fejeiben adtunk eddig olvasóinknak, jövő hó elsőjétől meg fogjuk szüntetni. E hónap még a három számot adjuk.

Értekezlet egy új hajdomegyei vasút érdekében. A következő szövegű meghívót kap- tuk: T. E. a nagyméltóságú m. kir. keres- kedelmi Miniszter ur 9764/891 sz. a. kelt rendelete értelmében a vidékünkön létesítendő helyi érdekű vasút előmunkálataira az engedély megadatott; most tehát csakis tőlünk, közvetlenül érdekeltektől függ, hogy a terve- zett vasút mielőbb ki is építtessék. — Mindanyunk érdeke, ennél fogva a vasút lé- tesítése, s így alulírott arra kéri tisztelt cí- mért, sziveskedjék a f. év o k t ó b e r h ó 14

lakásukkal egy vasrácsos kapu csemettet s ott tért be. A kapuból még egyszer némán és hosszan tekintte a bánatos szép asszony felé.

Ki lehet ez az ábrándos ifju ember? Az asszony nagyon kíváncsi lett volna meg- tudni azt. Miért? Maga sem tudott volna megfelelni rá.

Egyszer Kümmel ur éppen a háta mö- gött állott fiatal feleségének, mikor ez a merengő szem hosszasan a szokott mély érdeklődéssel tekintett az asszony halvány arcára.

Kümmel ur bűsz dühre lobbant.

— Ki lehet ez a barom, hogy ilyen szemtelenül tekint föl reád?

A féltékenység egész dühével tombolt fel a férfi-tigris ütvenyes lelkében.

— Mit tudom én? Vetett oda az assz- ony ajkbigyesztve.

— Megtiltom, hogy az ablakba üljön! Érti?

— Talán csak nem gondolja, hogy az ablakból leigéz valaki tekintetével?

— Lári-fári! Ösmerem az ilyen ablak ismertségek hogy szoktak végződni.

Az asszony, ki tetszavgyó és hű, de sokkal fiatalabb volt még, hogysem rossz is legyen, naiv bámulattal kérdezte:

— Hogyan?

— Minő szemlimentális arcot vág, mint- ha nem tudná! Először csak néma, majd beszédesebb pilliagtatások... később ismer- tetlenül is nyájas fejbőlíntatások... Aztán a nő egyszer kihajolva az ablakból szalagjáv- al, vagy zsebkendőjével babráll s lejejt azt éppen abban a pillanatban, mikor az ábrándos köfiez az ablak alatt elhalad... pár szóváltás és kezdtek érteni egymást... Aztán... aztán jön a többi magától: megismerkedés, levél és

ikén d. e. 11 órakor Nádudvaron a községi- házánál megtartandó érdekeltségi alakuló gyű- lése megjelenni. Számítok feltétlenül, és an- nál is inkább személyes megjelenésére, (eset- leg meghatalmazott általi képviseletére) mi- vel ha a jelenleg kínálkozó alkalmat megrag- adni elmulasztjuk, ismét ki lesz zárva a lehe- tőség, hogy az ezuttal érdekelték a közel jövő- ben vasutat nyerhessenek, sőt megtörténhetik, hogy a vasút építés eszméje elszunyadván, ki- látás sem nyílik többé, annak valaha leendő létesítésére. Sikerre csakis úgy tarthatunk számot, ha kivétel nélkül minden egyes bir- tokos megjelenik, és a vasút létesítésén váll- vetve közre működik, ugyanazért számítok arra, hogy saját jól felgött érdekeit is szem- előtt tartva, a kitűzött gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedik. Maradtam kiváló tisz- telettel O s v a r t h F e r e n c z, birtokossá- gi jegyző és pénztárnok.

— Debrecezi főiskola Tanulók létszáma immár teljesen megállapodván, közöljük azt a következőkben. 1. Theologiai akadé- mia. a. 1. th. 18, 2. th. 18, 3. th. 17, 4. th. 9. Végzett hittanhallgató 7. A hittanhall- gatók teljes létszáma: 69. 2. Jogakadé- mia. a. 1. jh. 41, 2. jh. 32, 3. jh. 24, 4. jh. 23. A joghallgatók teljes létszáma: 120. A két akadémia hallgatói száma együtt: 189. 3. Gymanasium. I. o. 65; b) 65; II. o. a) 46; b) 38; III. o. 65; IV. o. a) 44; b) 42; V. o. a) 45; b) 43; VI. o. 65; VII. o. 65; VIII. o. 59. A gymnasiumi növendékek teljes létszáma: 642. 4. Tanítóképző. I. o. 30, II. o. 29, III. o. 35, IV. o. 16. Vég- zett 3. A tanítóképződei növendékek teljes létszáma: 113. 5. Elemi osztályok. 1. o. 74, 2. o. 84, 3. 85, 4. a) o. 67, 4. b.) o. 64, 5. o. 71. 6. o. 69. A gyakorló iskolában van 63. Együtt van az elemi osztályokban 576 növ- vendék. Összevéve az akadémiai, gymnasiumi, tanítóképződei tanulók és az elemi osz- tályokba járó növendékek létszámát, ez együtt 1520-ra megy.

— A debreczeni ev. ref. egyház tanács- termében 1891-ik évi október hó 10-ik napján d. e. 11 órakor közgyűlést tart. Tárty: Föt. Révész Bálint püspök ur temetése iránti intézkedés.

— Az iparos mes'er uraknak a ref. egyház s a collegium mely gyásza miatt ma, pénteken és vasárnap a főiskolában iparos tanulóknak oktatás nem adatik. — Döczy Gedeon ip. isk. igazgató.

— Visszacipített ezres. Katona Imre szűrszabó mester Fazekas István segédjét egy ezer forintot felváltásával bizta meg. Az illető fel is váltotta az öreg bankót s vele kéjtutatót akart tenni de már Szoboszlón elfogattott s átadták a helybeli ügyészségnek. Az ezer forintból különben csak 8 forintot költött el.

— A mészárszékek vizsgálatáról felvett jegyzőkönyv tegnapi küldetett be a tanács- hoz Oly dolgok vannak ebben, melyek botrá- nyos állapotokról tesznek említést. Így pl. a hatodik számú mészárszéknél valóságos élet- veszélyes a lépcső feljáró. Negyvenegy olyan sátor van, melynek nines tetője és alja a kö- vezet. Itt a husz déli 12 órától d. u. 4 óráig a napon sütkez. Az utca vége valóságos döglélet és a mészárszékektől, mert az állati vért és hulladékokat egyszerűen osatornak ba továbbítják. A kiküldött bizottság sürgős intézkedést kért.

— Egy új kérdés. Egy ügyvéd fel akart fogadni egy bérkocsit hajnali 2 órára, azonban a fiakkeres kinyilatkozta, hogy ő nem megy, mert egy fuvarért ő fel nem kél. Az ügyvéd ezért feljelentette a bérkocsist, kit a kapitány- ság megbüntetett 3 frttal, mert ha künn áll, akkor köteles hajtani nemcsak az, a ki mint

összeesküvés... aztán a szöktetés. Haha! Ismerem én az ilyen históriákat. Mától fogva megtiltom, hogy ablakba üljön.

Az asszony kerekre nyílt szemekkel hallgatta, mint a ki sötétben most próbál látni először.

Aztán mikor néhány nap múlva mégis csak az ablakon ült és Kümmel ur nem állott a háta mögött, az ábrándos arcu ifju ember, ki derültebb arccal haladt el az ablak alatt mint rendesen, amit azelőtt soha- sem tett, megbolintotta fejét.

Eliz asszonynak hevesen feldobbant szive.

Egy pillanatig küzdött magával... Az- tán visszabölintott. Ez a kezdet...

Igy mondta Kümmel ur.

Másnap már kalapot emelt s mosolygott az ábrándos ifju ur.

Eliz nyájasan bölintott vissza.

Most már a szive se dobbant föl. Tul- esett a kezdet nehézségén.

Ótődnap — szép augusztusi idő levén — Eliz asszony kihajolt az ablakból és a zsebkendőjével babrállt.

Leesett az azon pillanatban, mikor az ifju ur az ablak alatt ment el...

Aztán sok sok nap telt el, csaknem egy hónap, mikor Kümmel Eduárd bázatérve egy bécsi utjából üresen találta az arauyos ka- litkát és csak egy levelet talált otthon, abban is egy sort:

„Uram! Egészen az ön recipjé szerint Eliz...”

... Kümmel pedig örömben még az nap összekölgölgatta s terdeire vette két kis unokáját.

Hamvai Sándor.

inspekciós ki volt rendelve. Kíváncsian várják, hogy mit mond ehhez a felsőbb fórum.

— Mindenszentek és a munkaszünet. Mind- szentek napja az idén vasárnapra esik. A kereskedelmi miniszter ennek folytán e napra vonatkozólag kivételes intézkedéseket tett. Meg fogja engedni, hogy a sirok díszítésére szolgáló cikkek előállítására november elsején szabad; hasonlóképen szabad lesz a temető környékén a cikkek elárúsítani, s sirok helyreállítására vonatkozó ipari munkát (még ba ezaszfaltozó-, bádogos- vagy lakatos munka volna is) teljesíteni sőt a temető környékén élelmi és üdítő cikkek is árusítani. A vá- rosban azok az üzletek, melyek sirkoszorukat, sírlámpákat s egyáltalában a Mindenszentek napján divó kegyelet által fogyasztott cik- keket tartanak, e napon szintén nyitva lehet- nek; más cikkekkel azonban elárúsítaniok nem szabad. E kivételes engedély az egész országra kiterjed.

Színház.

A nagymama.

Mindenek előtt kikell jelentenünk, hogy színházi rovatunk eddig nem a „p á h o l y k é r d é s” miatt szünetelt, mint a hogy ezt sokan feltűntetni szeretnék, bárha „Debrecezen sz. kir. város színházának i g a z g a t ó s á g a” (?) egy kicsit furesán járt el velünk szemközt, hanem szünetelt egyszerűen azért, mert eddig az ugynevezett igazgatóság nem hozott színre olyan darabot, melyet felemlí- teni, s melylyel lapunk amugy is szük terét elfoglalni érdemes lett volna. Elcsépett régi dolgokkal foglalkozni nem szándékunk ezutánra sem, mert csak azért, hogy a színházi pénz- társzámára reklámot csináljunk, állandó szin- házi rovatot nem tarthatunk s tartani nem fogunk.

Hiszen nem csináltunk volna mi semmit abból az ominózus „pályó kérdésből,” ha velünk szemben úgy járt volna el a fenn- tisztelt „igazgatóság” mint azt a színház iránt eddig tanusított jóakaratu szolgálataink által, megérdemeltük volna s amint azt egy a nyilvánosságra szoruló testület képviselőjé- től, a nyilvánosság egyik organuma joggal elvárhatta volna.

De nem uri tempóval odadobni egy je- gyet, előleges megkérdésünk nélkül, s egy- általában anélkül, hogy a tisztelt igazgató- ságnak csak színet is láttuk volna.

S annál kevésbé alterált volna minket a „pályó kérdés”, mert régebbi óhajunk volt, — hogy a pályólyt cserélje ki az igazgató két támlásszékekkel — de nem így amint megese lekedtek.

De felesleges recriminációk helyett térjünk át a darabra, illetőleg az előadásra.

Csiky „Nagymamám”-ja egy jólelkű nagymama, ki nem lehetett azé: kit szeretett, de egyik regényesen elveszett leány-unokáját feltalálja s boldoggá teszi, valamint másik fiu unokáját is.

Az első felvonásban egy leány-növendékben vagyunk, melyet Timár asszonyság vezényel s keze alatt van a növendékek közt Mártha is. Másik nevelőnője Langó Szerafin kisasszony s huszonnyéve jegyese Tódorka tanár unak és készülőnek jegyességük jubileumát megülni; össze is kelnek, mielőtt egy saját tanintézetük fel- állítására elég tőkéséket tanítottak össze s a felvonás a növeldei élet rendkívül kedves képé- vel kezdődik, — amint a leányok a felügyelő szemek előtt a földrajzba merülnék, hátuk mö- gött csinatlankodnak, sőt Mártha balletet is produkál. — Igen, mert elmondja, hogy az ő ő mamája, ki korán meghalt, ballerina volt Bécsben s később másutt kis leánya is fellépett a színpadi tableauxban; innen van hajlama a tánczra, a miért Langó k. a. mindjárt meg is bünteti.

Márthaté séta közben látta meg a Szerémi grófné unokája Ernő gróf, s természeténél fogva azonnal belé is szeretett s hogy jobban megközelíthesse, egykori tanítójának Tódor- kának — ki az intézetben is tanár — terro- rizálása folytán felvételi magát ugyincoguitó az intézetbe francia nyelv-mesternek.

Ez a titt megjelénik Örkényi báró is, nyugalmazott ezredes, a ki nevelőbe hozza ide rokonát, Piroskát. Kiséretében van Koszta nyugalmazott tábori lelkész, ki csillapító- labdacok még nagyobb összerörrenéseket szoktak előidézni köztük, hanem a két alak mégis kitűnő harmoniában egészíti ki egy mást. Örkényi azonban megtudja, hogy a nevelőinté- zet védnökője Szerémi grófné, s erre nagy inzerültséggel viszi el Piroskát, ebből aztán megtudjuk, hogy közte és Szerémi grófné között kellett valaha valaminek történni.

Megfordul az intézetben Kálmán is az Örkényi rokons, ki komolyan szerelmes Márthába; majd az Ernő esnyjéről már ért sült Szerémi grófné is eljön gazda asszonya kíséretében, s megtudván, hogy Ernő Márthába szerelmes, behatvja és kikér- dezi azt. A változatos jelenetek után, melyek mind érdekesebben fejlődnek, jön a tetőpont: egy kis kihallgatás, mely alatt kiderül, hogy Mártha a grófné egyik fiának leánya a tánczosnóval kötött titkos házasságból, mely boldogtalan, mert el nem ismert trigy miatt a szerető férj a Mártha atyja agyonlötte magát; Szerémi — mikor még Mártha gyermek volt, egyszer magához is hozatta s akkor látták egymást, mos a grófné leírja a találkozás s így Márthában felébrednek a gyermekkori emlékek, felismeri a grófnét, s az örömtől megrázza borul keblére, hogy nem árva már, van nagymamája. A probléma na-

gyobb fele ez eklatans és igen hálás jelenet- tel meg is volna oldva: az elősereglett személyzet köztük Ernő, tanui lesznek a meg- lepetésnek; s a nagymama okulva az elfojtott szerelem magát megboszuló természetén, két unokája egybekelését, kik egymás unokatest- vérei is, azonnal elvégzi elméletben. Csak Örkényi ne távozott volna dérral durral, a csomó másik felét is megoldhatnák; de az így a következő felvonásokra marad.

A második felvonás a szerelmi tévedé- seké. Márthaté már látjuk, hogy nem szereti Ernő grófit, csak mint rokont; de a nagy- mama kedvéért mégis kész feláldozni szíveti. Örkényi különben is, midőn megtudta, hogy ösét Szerémi grófné unokája szereti, oly sértőn nyilatkozik a nagymamáról, hogy a hü unoka most már végkép elutasítja belépését az ezredes családjába, Ernő pedig provokálja Kálmánt, s a papot és tanitót megfélemlíti, hogy a párbajról hallgassanak: a mi felett ezek egymás közt hangosan vitázzván, Szerá- fin a képzeltő lélek, az érvel arra érti, hogy e két férfiú akar megvívni — az ő szívéért s rohan a rendőrségre; meg is gá- tolja a párbajt, sőt a lelkeszt el is csipik, mint kihívó felet. S midőn a nagy konfu- zióra Örkényi előterem; ez a bonyodalmat csak óriásivá növeszti s most a nagymama fordul ellene, mint a ki világosan látja az ezredes elienszenves törekvéseit, hogy az unokák boldogságát lehetetlenül tegye.

De nem maradhat el a biztosan megve- tett alapokon a szerencsés megoldás. Ugy amint az előre látható volt: Kálmán nőül veszi Márthaté, Ernőnek megígérik Piroška kezé; ez a fiatal szerelmesek so sa és az öregeké nem kevésbé; a jubiliás jegyes Tódorka és Szerafin. Sőt kicsi hiya és nem az ezredesen mulik, hogy a másik öreg pár is egymásé nem lesz; Örkényi Arkádiában Szerémi nagymama. Mert ők is Arkádiában születtek és fiatalok voltak valaha, tehát szerették egymást.

A mi magát az előadást illeti, arról rö- vid-en elmondjuk véleményünket. Bácsné (Szerémi grófné) kellemes benyomást tett s szerepét szépen meg is játszta, csak azt nem értjük, hogy egy nagymama, kinek már há- za- ulandó unokái vannak, s kinek hátr- már galambos, hogy maradhatott olyan fiatal arcz- cal? no meglehet, hogy a „Lilioneos” használtja a miből aztán meglehet magyarulni azt is, hogy gazdasszonya az öreg G a l a m b o s n é (Vertán A.) arca szintén olyan fiatal, Asszonyától tanulta el. Fényes (Ernő) gyak- ran kiesett szerepből, mert akkor is az el- kényeztetett unokát játszta, mikor a komoly férfit kellett volna személyesítenie. Bács (Örkényi Vilmos báró) nem volt eléggé há- zartos ezredes, általában azonban értelmes színész, ki a színpadon otthon van. Sá r- k ö z i (Kálmán) valamin S z a b ó E t e l (Pi- roska) igényeinket nem elégíthetik ki, amaz hadar, ez bátoratlan s mindketlen mikedvelői színvonalon állanak. Tódorka Szilárd tanárt (Rónaszéky) néve nem menekíthettünk azon benyomás alól melyet reánk annak idejében a „Nebáncsvirág” Celestinje tett. Ő most is Celestin volt. Még Á p o r k a i E s z t i r ő l (Mártha) kell szólnunk. A kisasszony nagy- gon meglátszik a kezdő színésznő. Szerepé- nek legszebb részét elszavajja, úgy amint az iskolában tanulta, s e miatt nem tud termé- szetes lenni. Talán sok idő múlva, ha leráz- hatja magáról az iskolai port, lesz belőle jó színésznő.

Közönség szép számmal volt, de a tap- sokkal meglehetősen fukarkodott.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Felölő szerkesztő: Vértési Gyula.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél
DEBRECZEN,

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évnadra a

legújabb divatkelmék

dusválasztékban raktárba érkeztek,

melyekből kívánatra saját újonnan beren- dezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakkép- zett erők által izlésteljesen és jutányosan állítattunk elő.

Vászon kész fehérnemű és szőnyeg nagy raktárunk

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

Jutányos, szabott áron
kaphatók

Szabó Lajos fia

özégnél:

Divatos női ruhaszövetek
kasán, flanel, moldon.

legújabb ruhadíszek,

fekete divatkelmék,

színes és fekete selymek,

mosó velezek.

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek TRICOT öltönyök.

Normal gyapjú és pamut alsó-ingek,

ujjasok s nadrágok

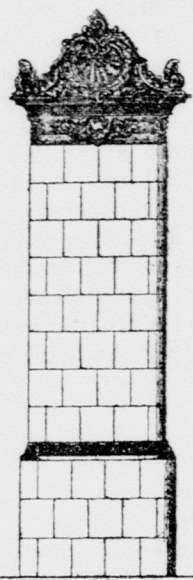
téli harisnyák, kesztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk.

Brassói posztókban,

takarók és lópkroczokban.

KRAKÓI CSERÉPHÁLYHÁK
RAKTÁRA és KÉPVISELETE.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, — hogy a hírneves, eddig KASZANYITZKY ENDRE urnál volt

krakóicserephályhák képviselővel Debreczen és vidéke részére

Nánássy Lajos
vaskereskedő urat (Nagytemplom-tér 1581.)

biztam meg, úgy nálla ezen kályhák-ból, Debrecezenben

egy raktárt állítottam fel és rendelkezésére legjobb krakói kályha állítóimat boosáttottam.

Szükséglet esetén kérem ő hozzá fordulni. Teljes tisztelettel

Linkesch Samu özvegye Eperjesen.

Dusan berendezett

raktár áll
a n. é. közönség rendelkezésére.

VÁSZNÁK,
ujdonság ASZTALNEMŰEK és

KÁVÉSTEBITÉKEK,
FEHÉRNEMŰEK,

jó mosatu színes és fehér téli ruhák
FLANELLEK,

valódi Jäeger-árak és
díszes kelengyékéből.

Kardos László

üzletében CZEGLÉD-utca.

Bor-kivonat.

Kitünő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert különlegességet.

2 kiló ára (elég 100 liter bornak) 5 írt 50 kr. Vény ingyen hozzácsomagoltatik. Legjobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást
elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő. essenciámmal; ez a italnak kellemes, izlésses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 írt 50 kr. (600—1000 literre,) használati utasítással együtt.

Ezekon kívül ajánlok mindenféle essenciát, rum, cognac, finom liqueurök stb. hez felülmulhatatlan jószágban. Vények ingyen hozzácsomagoltatnak. Árlapok bérmentve.

Karl Philipp Pollak

Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.
Szerény képviselők kerestetnek.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására juttatni, miszerint a **Csanak ház alatt levő**

ujjonnan berendezett **papír kereskedésemet**

a piacra Tamássy ur gyógyszerháza mellé Kardos László ur volt fiók üzlete helyiségébe tettem át.

Tisztelettel

Gyürky Sándor.

A volt üzletemben levő bolti felszerelvényeket jutányos áron elárusítom.

Nem lesz szeplője, bőrátkája és pörsenése, ha szorgalmasan használja a

Dr. Spitzer-féle
Arckenyőcsöt . . . 35 kr.
Mosdóvizet . . . 40 „
Salvator-szappant . 40 „
Lyoni rizslisztet 50—80 „

Kézipasztáinktól (60 kr) 3 nap alatt minden kéz gyengéd és fehér lesz, csak nem szabad hamisítványokat elfogadni.

Figyeljen a teljes címre!!

külömben az arez el van rontva.
Gyár és sátküldés raktár:

Salvator-gyógyszertár Nasieban, Eszék mellett.

Ismételárusítóknak a legmagasabb engedmény.
Raktár Budapestben Török József gyógyszerésznél, Király-utca 12. szám.

Selvényszám 436.
Ezen selvény beküldése után, ingyen küldjük a Tojlettettkok című füzetet, melynek ára különben 25 kr.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkal gazdagon felszerelt

s három gyorsajtóval berendezett

LEGNAGYOBB KÖNYVNYOMDA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház,

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

közszégi és gyámi rovatos ivék, hivatalos nyomtatványok

minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok falragaszok, körlevelek.

GYÁSZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Debreczen Nyomatott a „Debrezeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utca SIMON-ház.